

27.02x33.08	1	6	עמוד	כותרת - ידיעות המפרץ	01/2024	88884169-2
חיילי - 100666						

הקב"ן ממוצקין שמאבחן פגיעות נפשיות בפצועים:

הילדים ניצלו מהטבח, האבא מטפל בטרומות של לוחמים

סרן שי הוצב מתחילת המלחמה בבית חולים ותפקידו לאתר אצל הפצועים שמגיעים למחלקות, סימנים לפוסט טראומה מהמלחמה ולהעביר אותם להמשך טיפול. את הסוגיה הרגישה הוא מכיר מקרוב אחרי ששני ילדיו ניצלו בנס במסיבה ברעים ועוברים מאז תהליך טיפול ושיקום

פינוי פצועים לבית החולים במלחמת "חרבות ברזל" | צילום: גיל נחושטן

אדי גל

צה"ל הציב מאז תחילת המלחמה מה קציני בריאות הנפש בכל בתי החולים בארץ בהם נקלטים חיילים, וזאת כחלק מלקחי מלחמת לבנון השנייה. מטרת הצבת הקב"נים כבר במגע הראשון של החיילים עם צוותים רפואיים היא לאבחן, מוקדם עד כמה אפשר, מצבים של טראומה ופוסט טראומה. בנוסף, הוקם מערך של קב"נים ממש בסמוך לכוחות הלוחמים בחזית, גם בצפון וגם בדרום, במטרה להיגיש את השירות לחיילים שזקוקים לכך ולהקל על תהליכי השיקום.

סרן שי, תושב קרית מוצקין, קיבל צו 8 כבר למחרת מתקפת הפתע בזמן לא טוב. במשך כל היממה שקדמה לכך הוא עסק באיתור שני בניו, גר ודן, שהשתתפו במסיבה ברעים. באותו יום הוא סיפר ב"ידיעות המפרץ": "הייתי איתם כל הזמן בקשר וזה היה קשה מאוד עבורם. אנשים נהרגו סביבם, מחבלים צרו בשדות את הצעירים הללו. בחלקם ירו, אחרים נלקחו כפופים לעזה. דן חולץ בסביבות השעה 13:00, גר בסביבות 14:00. הם תיארו מה קורה סביבתם, הנה חוטפים פה ילדה, דברו בשקט שלא ישמיעו אותם. בשלב מסוים אמרו אבא, אנחנו אוהבים אותך. היה פה מזל גדול או נס, כל אחד עם ההגדרות שלו".

אבחון ראשון

כמה שעות לאחר ריאיון הוצב בבית החולים העמק בעפולה. במקביל, גם ילדיו עוברים הליך שיקום. "הילדים בסדר, הם יצאו לקפריסין, הייתה שם סדנא מאוד משמעותית לניצולים מהתופת ברעים. קעת הם במעקב בקופת חולים. במקרים כאלו צריך לא לחפור ולהתערב אלא לפקח מהצד. ברוב המקרים המוח מקטלג וסוגר אירועים כאלו טראומטיים בתא צדדי והחיים נמשכים. הם נשארים שם מאחורי מחסום כל החיים אלא אם יש טריגור להוציא אותם החוצה או שבגיל מבוגר זה פתאום פורץ שוב".

סרן שי (55) נשוי פלוס 3, מתגורר במורצקין כל השנים. הוא גדל והתחנך בעיר ובצבא שירת כחוקר מצ"ח. לאחר השירות למד תואר ראשון בעבודה סוציאלית ואז גם הוכשר כקב"ן. בחייו האזרחיים הוא לא עוסק כלל בטיפול אלא בהשקעות ופיתוח מיזמים. מאז ה-8 לאוקטובר הוא יושב במשרדי ר"ם 2 בבית חולים העמק ומורא שכל חייל שמגיע לחדר המיון מקבל טיפול כולל בדיקה בפן הנפשי. "התפקיד שלי הוא לעשות איבחון ראשוני ולראות אם יש צורך בהמשך טיפול נפשי. במידה והתשובה היא כן, אני מעביר את המשך הטיפול לגורמים המתאימים".

באילו מקרים טיפול?
סרן שי: "הגיע חייל לחדר מיון והתלונן על כאבי גב. הצוות ראה שהוא לא מאופס וקיאו לי. תחקרתי אותו קצרות ואז התברר כי

ונוכחים כל העת בסמוך לאזורי הלחימה. בין התסמינים: רעד בלתי נשלט, הפרעות שינה והתפרצויות זעם. תסמיני הלם קרב יכולים להופיע תוך כדי פעילות או בסמוך אליה, והחייל הסובל מהם עלול לחוש, בין השאר, האצה ברופק, זיעה מוגברת, עלייה פתאומית בלחץ הרום, רעד בלתי נשלט בגוף, כלבול וחוסר מיקוד. הלם קרב נושא עימו גם השפעות נפשיות מרחיקות לכת, רוגמת חרדה, דיכאון, הפי רעות שינה, חוסר שקט, התפרצויות זעם פתאומיות ופגיעה ביכולת הרגשית.

סרן שי | צילום: פרטי

גדי ודן שניצלו ממסיבת הטבח ברעים

"תחקרתי חייל שהיה במחנה שורה, לשם הובאו הגופות מהמסיבה בנובה, ובמהלך העברת הגופות, אחד השקים נפתח ונפלו עליו ידיים של הנרצח. לא הייתה לו בעיית גב אמיתית אבל כשהחלט הייתה לו בעיה נפשית שדורשת טיפול"

הלם קרב

לדברי סרן שי, הצבת קב"נים קרוב לחיילים הוא לקח של מלחמת לבנון השנייה: "באותה מלחמה אנשים השתחררו ללא כל טיפול ופיתחו תופעות של פוסט טראומה מאוד קשות. הוכח מחקרית כי טיפול בפוסט טראומה שמוענק כמה שיותר מהר משעת האירוע מחזיר הכי מהר את המטופל למצב תקין וגם להחזיר אותו ליחידה כמה שיותר מהר. זה כמו שמחזירים נהג שהיה מעורב בתאונה להגנה. אחרת הוא ימשיך לסחוב את זה וזה יפגע באיכות החיים שלו. זה קורה רבות לחיילים שהשתתפו בקרב, שאיבדו חברים, שאנשים נהרגו לידם. כשהם בלטה הקרב, שהאדרנלין חזק, הם לא שמים לב אבל

שוחררו משירות

קיים טיפול ראשוני להלם קרב, שיחזיר את החייל לתפקוד ויחסוך ממנו תחושת חוסר אונים, שעלולה להחמיר את התסמינים; אולם אם הם נמשכים יותר מארבע שבועות, החייל עלול להידרדר לפוסט טראומה קשה, שמצריכה התערבות טיפולית מעמיקה יותר. ואכן, לפי הנתונים שפורסמו, כ-250 חיילים שוחררו משירות בעקבות התמשכות תסמיני הלם הקרב במלחמת חרבות ברזל. אתה יודע להעריך כמה זמן עוד תהיה במילואים?
"כפי שזה נראה עכשיו, נהיה מגויסים עוד הרבה זמן. אין צפי לשחרור".
מה תהיה תמונת הניצחון שלך?
"שחטופים יחזרו הביתה, שיהיה סדר חדש, שעם ישראל יחיה בבטחה. אין מדינה מתוקנת שילדים ייצאו למסיבה ויטבחו אותם כמו בשואה".

מדינה במלחמה
בריאות הנפש

תסמיני הפוסט טראומה

- רעד בלתי נשלט
- הפרעות שינה והתפרצויות זעם
- האצה בדופק, זיעה מוגברת, עלייה פתאומית בלחץ הדם, כלבול וחוסר מיקוד
- זעם פתאומי ופגיעה ביכולת הרגשית

מאז תחילת המלחמה 1,600 חיילים פיתחו תסמינים של הלם קרב. 76 אחוז מהם חזרו לחימה לאחר טיפול ראשוני

"במלחמת לבנון השנייה אנשים השתחררו ללא כל טיפול ופיתחו תופעות של פוסט טראומה מאוד קשות"